

International Journal of
Social Science Research
www.ijssr.net
ijssresearch@gmail.com
ISSN: 2146-8257

Assessment of Social Studies Teachers' Perspectives on Distance Education Specific to Education Information Network¹

Prof. Recep Dunder, Ph.D.²

Inonu University, Faculty of Education, Social Sciences and Turkish Education
ORCID No. 0000-0002-0029-1739

Sedat Yesilyurt³

History Teacher, M.E.B.
ORCID No. 0000-0003-4445-332X

ABSTRACT

The main subject of this study is the difficulties faced by social studies teachers during the use of EİN, suggestions regarding the use of EİN and teachers' opinions about EİN. The research was carried out in Malatya in the 2018-2019 academic year and 30 social studies teachers working in public schools participated in this research. The criterion determined for the sample is that the social studies teachers participating in the research work in public schools and the FATİH Project is implemented in the schools where they work. Descriptive content analysis, which is one of the qualitative research methods, was used in the research, and one-on-one interview was held with 30 social studies teachers. A total of 7 questions were asked through the semi-structured form, and the data obtained were shown as themes. It was observed that the vast majority of social studies teachers used EİN in lessons. Teachers also drew attention to situations such as network connectivity problems and insufficient content in the EİN. In this study, due to the results obtained from the opinions of the social studies teachers on the use of EİN, due diligence was carried out.

KeyWords: Educational Informatics Network (EİN), Social Studies, FATİH Project, Distance Learning

ARTICLE INFO

Received: 31.05.2020

Published online:
02.07.2020

¹This article is derived from the master's thesis entitled *Social Studies Teachers' Views on the Use of Education Information Network* presented on 10.05.2019.

²recep.dunder@inonu.edu.tr

³sedatyesilyurt35@gmail.com

Extended Summary

Purpose

How EİN is perceived by social studies teachers, which has an important place in social studies lesson in terms of supporting topics with e-content, is an important issue that needs to be clarified. Identifying the problems experienced by teachers of social studies during EİN use, their expectations regarding EİN, and the suggestions they will offer for the development of EİN will have a positive impact on the development of EBA as well as contributing to the approach of social studies teachers to the use of EİN. No studies on their views on the subject have been found. It is thought that our research will be able to overcome the deficiency found in the literature in this regard.

Method

In this study, descriptive research design based on interviews with individuals who are directly related to the subject or who are in the case was used to make sense of a particular subject from the qualitative research patterns. Because the researcher can identify the characteristics of individuals, groups or physical environments (such as school) (Büyüköztürk & Çakmak Vd., 2011). 13 of the 30 teachers who constitute the working group of the research are women and 17 of them are men. All of these teachers work in secondary schools affiliated to the Ministry of National Education. 2 of the teachers are graduate graduates and 28 of them are graduates. FATİH Project is implemented in all schools where the research is applied. The semi-structured interview form is composed of two parts. In the first part, 3 questions were asked in order to determine the personal information of the participants (gender, educational status, whether the FATİH project was implemented in the school). In the second part, 7 open-ended questions were asked to obtain the opinions of the participants regarding the Education Information Network. Descriptive analysis technique was used to process the data obtained from the social studies teachers that were the source of our research. Descriptive analysis is a type of qualitative data analysis that includes summarizing and interpreting the data obtained by various data collection techniques according to predetermined themes. Nvivo 12 qualitative analysis program was used at the stage of theme of the obtained data.

Results

A small number of social studies teachers state that they sometimes use the Education Information Network when they need it. A small number of teachers also state that they have never used EİN. On the other hand, teachers who do not use explain this situation with the reason of lack of equipment and content. The reason why there is not enough content in the EİN in the EİN with a rate of 21.3% among the reasons that prevented teachers from using interactive boards in their study. came to the plan. Examining the opinions of teachers who stated that using EİN is beneficial for social studies teachers, it is seen that many teachers have expressed a common opinion about providing “material support”. It emphasizes the importance of sharing documents among teachers. Considering the philosophy that knowledge increases as it shares, this is an important issue.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı Özelinde Uzaktan Eğitime Bakış Açılarının Değerlendirilmesi¹

Prof. Dr. Recep DüNDAR²

İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi

ORCID No. 0000-0002-0029-1739

Sedat Yeşilyurt³

Tarih Öğretmeni, M.E.B.

ORCID No. 0000-0003-4445-332X

ÖZET

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanımını sırasında karşılaştıkları zorluklar, EBA kullanımına ilişkin öneriler ve öğretmenlerin EBA hakkındaki görüşleri bu çalışmanın temel konusudur. Araştırmaya 2018-2019 eğitim öğretim yılında Malatya'da gerçekleştirilmiş ve devlet okullarında görev yapan 30 sosyal bilgiler öğretmeni bu araştırmaya katılmıştır. Örneklem için belirlenen ölçüt araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin devlet okullarında görev yapması ve görev yapılan okullarda FATİH Projesinin uygulanmasıdır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel içerik analizi kullanılmış, 30 sosyal bilgiler öğretmeni ile birebir görüşülmüştür. Yarı yapılandırılmış form aracılığıyla toplam 7 soru sorulmuş elde edilen veriler temalar halinde gösterilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun derslerde EBA'dan yararlandığı görülmüştür. Öğretmenler ağ bağlantısı sorunları ve EBA'daki içeriklerin yetersiz oluşu gibi durumlara da dikkat çekmiştir. Bu çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanımına ilişkin görüşlerinden elde edilen sonuçlar doğrultusunda durum tespiti gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Bilişim Ağı, Sosyal Bilgiler, Fatih Projesi, Uzaktan Eğitim

MAKALE BİLGİSİ

Alınma

Tarihi: 31.05.2020

Çevrimiçi yayınlanma

tarihi: 02.07.2020

¹Bu makale 10.05.2019 tarihinde sunulan *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nın Kullanımına İlişkin Görüşleri* adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

²recep.dundar@inonu.edu.tr

³sedatyesilyurt35@gmail.com

Giriş

Günümüz dünyası bilginin ve öğrencilerden beklenen becerilerin sürekli değişmeye açık olduğu bir süreç geçirmektedir. Şüphesiz ki bu devinim ileriki yıllarda daha da hızlanacaktır. Bu devinime neden olan en büyük aracın internet ve internet teknolojileri olduğu düşünülebilir. İnsan hayatının her noktasında büyük etkileri olan internetin eğitim hayatını da derinden etkilediği söylenebilir. Dünyadaki diğer ülkeler gibi Türkiye Cumhuriyeti de internet teknolojileri aracılığıyla eğitimin değişmeye başlayan anlayışını okullarda uygulamaya başlamıştır. Özellikle FATİH Projesi ve bu projeye entegre olan EBA (eğitim bilişim ağı) ile öğretmen ve öğrenci arasında dijital bir eğitim köprüsü kurulmuş, bu konuda ciddi yatırımlar yapılmıştır.

Milli Eğitim Bakanlığı yirminci yüzyılın son dönemlerinden itibaren yeni iletişim teknolojileriyle modernliğin "akışkan" evresine geçildiğini ifade etmektedir (MEB, 2011). Eğitim, toplumların geleceğini şekillendirirken, teknolojideki gelişmeler de eğitimi şekillendirmektedir. Son yıllarda internet teknolojilerindeki gelişmelerin hızlanmasıyla uzaktan eğitim de önem kazanmaya başlamıştır. Uzaktan eğitim; belirli merkezlerden yürütülen, bireyin kendi kendine öğrenmesini amaçlayan, eğitsel içeriklerin öğrenenlere özel olarak hazırlanmış araçlarla ve çeşitli ortamlar yoluyla sağlandığı bir öğretim yöntemi olarak tanımlanabilir (Banar & Fırat, 2015).

Teknolojinin eğitim ortamlarında başarılı bir şekilde kullanılması entegrasyon süreci ile doğrudan ilişkilidir. Ülkeler, teknolojinin eğitim- öğretim ortamlarına entegre edilmesi amacıyla oldukça maliyetli projeleri uygulamaya koymaktadır (Kulik 2003'ten akt. Çubukçu & Tosuntaş, 2016). Güney Kore Eğitim Bakanlığı, öğrencilere tabletler, akıllı telefonlar ve bilgisayarlarla ilgili eğitim vermek için 2,4 milyar dolar önemli bir bütçe ayırmıştır. Güney Kore hükümeti, 2014 yılında ilköğretim düzeyindeki okullarda dijitalleştirilmiş materyallerin etkin şekilde kullanılmasını planlamış ve bununla ilgili çeşitli çalışmalar yapmıştır. Singapur'da ise Edumall 2.0 projesi ile öğretmenlere çeşitli sağlayıcılardan kaynaklar, öğrenme fikirleri ve yaklaşımlar sağlanmış, okullar için bant genişliği hızı artırılmış, böylece öğrencilerin her yerde ve her zaman mobil öğrenim yoluyla etkileşimde bulunabilmeleri ve öğrenmeleri önündeki engeller kaldırılmıştır (Infocomm Media Development Authority, 2018). İtalya'da Scuola Digitale - IWB eylem planı aracılığıyla, kişisel bilgisayar ve tahtalar ile donatılmış sınıflar planlanmış ve 2008-2012 yılları arasında belirlenen ihtiyaçlara göre birçok okul bu araçlar ile donatılmıştır (OECD, 2013). Japonya'da ise Eğitim Bakanlığı'nın (MEXT) 2011 yılında yayınladığı "Eğitimde BİT Vizyonu" raporunda öğretmenlerin etkili sınıf rehberliği gerçekleştirmesi için okulları hızlı bir şekilde gerekli dijital ekipmanlarla donatmanın öneminden bahsedilmiştir (MEXT, 2011). Brezilya'da akıllı ders sistemleri için "Geekie" adı verilen internete bağlı öğrenciler için bilgisayar destekli dersler sunan akıllı bir ders sistemi ağı oluşturulmuştur (Sakowski & Towolli, 2016). Dünyadaki diğer örneklere genel olarak bakacak olursak; Yunanistan'da panhellenic okul ağı adında www.sch.gr sitesi aracılığıyla yayın yapan EBA benzeri çevrimiçi bir eğitim platformu bulunmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki www.oercommons.org adlı site en önemli çevrimiçi öğrenme platformlarından biridir. Güney Kore'de www.edunet.net, Hollanda'da www.wikiwijs.nl öğrencilere e-içerik sağlamak amacı ile hizmet vermektedir. Yine benzer amaçlarla Belçika'daki www.klascement.net Finlandiya'daki linkkiapaja.edu.fi çevrimiçi sosyal eğitim ağı niteliği taşımaktadır (EuropenSchoolnet, 2017). Türkiye'de ise "eğitimin geleceğe açılan kapısı" olarak da tanımlanan Eğitim Bilişim Ağı, 2011 yılında Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından her bir bireyin kullanımına ücretsiz olarak sunulan çevrimiçi bir sosyal eğitim platformu olarak hizmet vermeye başlamıştır (Kapıdere & Çetinkaya, 2017, Saklan & Ünal, 2018).

Eğitim Bilişim Ağı'nın FATİH projesi dahilinde okullara tahsis edilen akıllı tahtalar ile sınıf ortamına taşınmasının yanı sıra istenilen her yerde internet aracılığıyla hizmet vermesi uzaktan eğitimin de önemini artırmıştır. Ülkemizde uzaktan eğitimin ilk örneklerini cumhuriyetin ilk dönemlerinde mektup ve radyo yayınları ile gerçekleştirdiği bilinmektedir. Teknolojideki gelişmelerle bu eğitimler yerini televizyona bırakmış 21. yüzyıldan itibaren ise internet uzaktan eğitimin en önemli aracı haline gelmiştir (Bozkurt, 2017).

Uzaktan eğitimin önemi 2019 Aralık ayı itibariyle dünyayı sarsan Covid-19 virüsü sebebiyle artmıştır. Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 11 Mart 2020 itibariyle pandemi ilan etmesi salgının görüldüğü ülkelerde tüm sosyal hayatın yeniden yapılandırılmasına sebep olmuş bu durum eğitim hayatını da derinden etkilemiştir (WHO, 2020). 23 Mart 2020 tarihinde ise Milli Eğitim Bakanlığı Covid-19 salgını nedeni ile okulların tatil edilmesi sebebiyle ara verilen eğitimin uzaktan sürdürüleceğini açıklayarak bu süreçte Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanılacağını açıklamıştır (MEB, 2020). Bu çerçevede ilk uzaktan canlı dersler 30 Mart 2020 tarihinde gerçekleştirilmeye başlanmıştır (MEB1, 2020).

Eğitim Bilişim Ağı, zamana ve ortama bağlı kalmaksızın istenilen her yerde ve her zaman ulaşılabilen ve tüm öğrenenlerin hizmetine ücretsiz olarak sunulan çevrimiçi bir sosyal öğrenme ortamı olarak tanımlanabilir (Durmuşçelebi&Temircan, 2017). EBA, internet ortamında eğitime olumlu etkisi olabilecek içerikleri derleyen dijital bir çatı rolü üstlenmektedir. EBA, gerek yurt içinde gerekse yurt dışında eğitim amacıyla geliştirilen uygulamaları kullanıcılarına sunarak eğitim sistemimizde ihtiyaç duyulan e-içerikleri sağlamasıyla eğitim sistemimizde önemli bir konuma erişmiştir (Çakmak & Taşkıran, 2017). EBA'da bulunan e-içerikler daha çok e-kitap, video, ses, görsel materyaller, interaktif uygulamalar, e-testler, vb. formatlarda olan öğretim materyalleri olarak sıralanabilir (Erensayın& Güler, 2017).

Sosyal bilgiler içerisinde birçok disiplin ve öğrenme alanı yer almaktadır. Disiplinler arası bir ders olması sebebiyle Eğitim Bilişim Ağı'nın birçok özelliği ders esnasında ve uzaktan eğitim aracılığıyla kullanılabilir (Koçoğlu, 2019, Koçoğlu&Egüz, 2019). EBA tüm derslerde olduğu gibi sosyal bilgiler dersi için de önemli bir yere sahiptir. Sosyal bilgiler dersi içeriğinin görsel, ses ve uygulama gibi materyallerle desteklenmesi ders kazanımlarının etkili bir şekilde aktarılmasına fayda sağlayabilir. Öner'in (2017) yaptığı çalışmada sosyal bilgiler derslerinde konuların görseller, sesler ve videolar ile desteklenmesi öğrenmelerin kalıcılığını artırabildiği gibi öğrenci motivasyonuna da olumlu etkide bulunduğu elde edilen sonuçlar arasındadır. Sosyal bilgiler dersinde konuların e-içerikler ile desteklenmesi açısından önemli bir yer tutan EBA'nın sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından günümüzde nasıl algılandığı açığa kavuşturulması gereken önemli bir husustur. Sosyal bilgiler öğretmenlerin EBA kullanımını sırasında yaşadıkları problemleri, EBA ile ilgili beklentilerini, EBA'nın geliştirilmesi adına sunacakları önerileri tespit etmek EBA'nın gelişimine olumlu etki edeceği gibi sosyal bilgiler dersinin hedeflerine yaklaşmasına da katkı sağlayacaktır. Yapılan çalışmalar incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'nın kullanımına ilişkin görüşleri konusunda yapılmış herhangi bir çalışmaya rastlanamamıştır. Araştırmamızın bu konuda literatürde bulunan eksikliği giderebileceği düşünülmektedir.

Bu sebeplerle yapılan araştırma güncelliği ve yeni ihtiyaçlara cevap vermesi konusunda önem teşkil etmektedir. Bu araştırmadan elde edilecek veriler doğrultusunda, sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nı daha etkili kullanabilmesi açısından elde edilen sonuçlar, ilgili taraflarca kullanılabilir. Araştırmanın temel problem cümlesi "sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'na karşı yaklaşımları nasıldır?". Bu çerçevede aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

- ✓ Eğitim Bilişim Ağı (EBA) denince ne anlıyorsunuz?

- ✓ Öğrenme ve öğretme sürecinde Eğitim Bilişim Ağı'ndan yararlanıyor musunuz? Neden? Nasıl?
- ✓ Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğretmen açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğrenci açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?
- ✓ Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımı sırasında karşılaşılan problemler nelerdir?
- ✓ Bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak sizce Eğitim Bilişim Ağı'nın en kullanışlı özelliği nedir? Neden?
- ✓ Eğitim Bilişim Ağı'nın daha verimli olması için önerileriniz nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden belli bir konuyu derinlemesine anlamlandırmak için konu ile birebir ilişkili veya olgunun içinde olan bireylerle görüşmeye dayalı betimsel araştırma deseni kullanılmıştır. Çünkü araştırmacı bireylerin, grupların ya da fiziksel ortamların (okul gibi) özelliklerini tespit edebilir (Büyüköztürk&Çakmak Vd., 2011).

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımına ilişkin görüşlerini incelemeyi amaçlayan bu çalışmada; sürecin doğal ortamında ortaya konulması ve öğretmenlerin davranış ve beklentilerinin tam anlamıyla betimlenmesi, yorumlanması ve çözümlenmesi için nitel araştırma yöntemi benimsenmiştir.

Çalışma Grubu

2018-2019 eğitim öğretim yılında Malatya İli ve ilçelerindeki devlet okullarında görev yapan sosyal bilgiler öğretmenleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Örneklem, evreni temsil etme üzere çeşitli tekniklerle evren elemanlarından seçilen ve üzerinde inceleme yapılan gruptur (Özen & Gül, 2007). Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar, durumlar vb.) örneklem alınır. Bu noktadan hareketle, örneklem seçiminde ölçüt araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin devlet okullarında görev yapması ve görev yapılan okullarda FATİH Projesinin uygulanmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan 30 öğretmenin 13'ü kadın 17'si erkektir. Bu öğretmenlerin tamamı Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda görev yapmaktadır. Öğretmenlerin 2'si yüksek lisans mezunu 28'i ise lisans mezunudur. Araştırmanın uygulandığı okulların tamamında FATİH Projesi uygulanmaktadır.

Veri Toplama Teknikleri

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı içeriği ve etkinliği ile ilgili görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme hem sabit seçenekli cevaplama hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir. Görüşülene kendini ifade etme imkânı vermesi, gerektiğinde konu ile ilgili derinlemesine bilgi sağlama avantajları çalışmada bu tekniğin kullanılmasında etki olmuştur (Büyüköztürk&Çakmakve Diğerleri, 2011). Yarı yapılandırılmış görüşme formu iki bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölümde katılımcıların kişisel bilgilerini (cinsiyet, eğitim durumu, okulda FATİH projesinin uygulanıp uygulanmadığı) belirlemek amacıyla 3 soru sorulmuştur. İkinci bölümde ise katılımcıların Eğitim Bilişim Ağı ile ilgili görüşlerini elde etmek için 7 adet açık uçlu soru sorulmuştur. Araştırmaya kaynak sağlayacak sorular araştırmacı tarafından konunun uzmanları ile çalışılarak belirlenmiştir. Belirlenen soruların, araştırmadan önce rastgele belirlenen 5 sosyal bilgiler öğretmeni ile pilot uygulaması yapılmıştır. Alınan dönütler çerçevesinde konunun uzmanları ile yapılan görüşmelerin

ardından soruların açıklığı ve doğrudan amaca hizmet etmeleri gibi aşamalarda düzenlemeler yapılarak uygulanmıştır.

Veri toplama araçları geliştirildikten sonra uygulama için Malatya Valiliği'nden gerekli izinler alınmış ve oluşturulan yarı yapılandırılmış form Malatya Merkez ve ilçelerinde bulunan FATİH Projesi donanım ve yazılım kurulumu tamamlanmış okullarda görev yapan 30 sosyal bilgiler öğretmenine, gönüllülük esasına göre uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmamıza kaynaklık eden sosyal bilgiler öğretmenlerinden elde edilen verilerin işlenmesinde betimsel analiz tekniği kullanılmıştır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Elde edilen verilerin temalaştırılması aşamasında *Nvivo 12* nitel analiz programı kullanılmıştır. Veriler programa yansıtılarak temalar oluşturulmuş, frekanslar belirlenmiştir. Araştırmada betimsel araştırma tekniği kullanılması sebebiyle görüşülen ve gözlemlenen bireylerin görüşlerini etkili bir şekilde aktarabilmek için doğrudan alıntılara sık sık yer verilmiştir. Betimsel analizdeki ana hedef ulaşılan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde aktarılmasıdır (Özdemir, 2010). Sosyal bilgiler öğretmenlerine uygulanan yarı yapılandırılmış formdan elde edilen görüşler derlenip yorumlanarak yeni bir sonuca ulaşılmak amaçlanmıştır.

Bulgular

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin "Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nı Kullanımına İlişkin Görüşleri Nelerdir?" problem cümlesinden elde edilen veriler genel başlıklar halinde temalar ve verilen ortak cevaplar doğrultusunda alt temalara dönüştürüldükten sonra frekans değerleri bulunmuş ve tablolar halinde sunulmuştur. Öğretmen görüşlerinden ulaşılan alt temalar (G) olarak belirtilmiştir.

Araştırmaya katılan 30 sosyal bilgiler öğretmenin "Eğitim Bilişim Ağı denince ne anlıyorsunuz?" sorusuna verdikleri cevaplar, gruplandırılıp alt temalar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 1: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'na ilişkin görüşleri

Görüş	f
G.1 Müfredatı aktaran eğitsel ağ	10
G.2 İçeriklerin görselleştirilmesi	6
G.3 Sosyal nitelikli eğitsel ağ	5
G.4 Eğitimin materyal açısından zenginleştirilmesi	4
G.5 Eğitimde teknolojiyi kullanmak	3
G.6 Eğitim öğretimde devrim	2
G.7 Eğitim ve öğretimin somutlaştırılması	2
G.8 Fatih Projesi	2
G.9 Materyal tasarrufu	1

Araştırmaya katılan öğretmenlerin birçoğunun temel bir bakış açısı ile Eğitim Bilişim Ağı'nı müfredat ile ilişkilendirmesi, Eğitim bilişim Ağı hakkında yeteri kadar bilgi sahibi olmadıklarına işaret etmektedir. Çünkü Eğitim Bilişim Ağı'nda müfredatın aktarılması kadar önemli birçok özellik bulunmaktadır. Öğretmenlerin sanal içerik geliştirebilecekleri modüller, öğrencilerinin akademik gelişimlerini anlık takip edebilecekleri özellikler, kütüphaneler gibi birçok özellikten sosyal bilgiler öğretmenlerinin haberdar olmadığı anlaşılmaktadır. Bir grup öğretmen ise Eğitim Bilişim Ağı'nın görsel kısmına odaklanmıştır. Eğitim bilişim Ağı görselliği ile dikkat çekse de sosyal anlamda da öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci

etkileşimini artırmakta, okuldan fiziki açıdan uzaklaşılsa da çevrimiçi olarak paydaşları yakınlaştırdığı söylenebilir. Bu da yine öğretmen görüşlerinde yer almaktadır. Bir grup sosyal bilgiler öğretmeninin de Milli Eğitim Bakanlığı'nın bu projesini bir devrim olarak gördüğünü söyleyebiliriz.

Tablo 1'de "Eğitim Bilişim Ağı denince ne anlıyorsunuz?" şeklindeki sorunun yanıtlarına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

"Öğretmenlerin özgün çalışmalarını paylaştığı ya da meslektaşlarından legal yolla alabildiği gerektiğinde sistem üzerinden öğrencilerini ödevlendirebildiği alanı ile ilgili derste kullanabileceği zengin materyallerin bulunduğu bilişim ağı." (G5)

"Eğitimde bilginin ve becerinin eğitimciler tarafından kullanılması ve paylaşılması. Eğitimciler tarafından kullanılan bilgilerin öğrencilerle paylaşılması. Tarih, coğrafya, insan hakları gibi konularda resim ve videoların bilimsel düzeyde paylaşılması." (G3)

"Sınıflarda internet çağını kullanmak mükemmel bir şey. Çeşitli etkinlikleri EBA sayesinde kullanıyoruz. Böylece kâğıt israfı da önlenmiş oluyor." (G9)

Araştırmanın ikinci alt problemi olan "Öğrenme ve öğretme sürecinde Eğitim Bilişim Ağı'ndan yararlanıyor musunuz? Neden, Nasıl?" sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri cevaplar, gruplandırılıp alt temalar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 2: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'ndan yararlanmalarına ilişkin görüşleri

Görüş	f
G.1 Görsel içerikler (Evet)	11
G.2 Soru ve sınav etkinlikleri (Evet)	10
G.3 Öğrenilenlerin pekiştirilmesi (Evet)	6
G.4 Kalıcı öğrenme (Evet)	2
G.5 İçeriğin somutlaştırılması (Evet)	2
G.6 Çoklu zeka (Evet)	1
G.7 Fırsat eşitliği ve ortak eğitim (Evet)	1
G.8 Donanım yetersizliği (Hayır)	2

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun Eğitim Bilişim Ağı'ndan faydalandığı elde edilen verilerden anlaşılmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'ndan faydalanmalarındaki ana neden olarak görsel açıdan derse katkı sağladığı elde edilen verilerden anlaşılabilir. Özellikle akıllı tahtalar aracılığı ile sınıf ortamında Eğitim Bilişim Ağı'ndan yararlanılması bu durumu ortaya çıkarmış olabilir. Bir grup öğretmen ise öğrencilere Eğitim Bilişim Ağı soru havuzundan soru ve sınav göndererek yararlanmıştır. Bu da çevrimiçi ölçme ve değerlendirme açısından öğretmenlere fayda sağlamıştır. Ders sonrası gönderilen etkinlik ve alıştırmalar aracılığı ile öğrenilenlerin pekiştirildiğini ifade eden sosyal bilgiler öğretmenlerinin bir kısmı bu şekilde kalıcı öğrenmenin de sağlandığını ifade etmektedir. Bazı okullarda FATİH projesi olmasını rağmen akıllı tahtalardaki teknik problemler veya tüm sınıflarda akıllı tahta olmaması sebebiyle sınıflarda etkin olarak kullanılmadığı da görülmüştür. Ancak Eğitim Bilişim Ağı'nın sadece akıllı tahtalar için geliştirilmiş bir sistem olmadığı öğretmenlere aktarılabilir.

Tablo 2'de "Öğrenme ve öğretme sürecinde Eğitim Bilişim Ağı'ndan yararlanıyor musunuz?" şeklindeki sorunun yanıtına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

"Zaman zaman EBA'yı kullanıyorum. Sözel ders olduğu için konuları somutlaştırma açısından görselleri izletiyorum ve testleri çözüyorum." (G2, G5)

"Okulumuzda akıllı tahta bulunmaması sebebiyle ders işlerken EBA'dan yararlanma fırsatı bulamıyorum. Bireysel olarak birkaç kez siteye bakmıştım." (G8)

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğretmen açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?" sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri cevaplar, gruplandırılıp alt temalar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 3: Eğitim Bilişim Ağı'nı kullanmanın sosyal bilgiler öğretmenlerine yararlarına ilişkin görüşler

Görüş	f
G.1 Materyal desteği sağlaması (Evet)	9
G.2 Öğrenmenin kalıcılığını artırması (Evet)	5
G.3 Sınavlara hazırlıkta faydalı olması(Evet)	4
G.4 Öğrenmenin somutlaştırılması(Evet)	3
G.5 Bilgi paylaşımı sağlaması(Evet)	3
G.6 Öğretmene dinlenme fırsatı sağlaması(Evet)	2
G.7 Zamandan tasarruf edilmesi(Evet)	2
G.8 Güncel olması(Evet)	1
G.9 Öğretmene rehberlik etmesi(Evet)	1
G.10 Öğretmen gelişimine imkan sağlaması(Evet)	1
G.11 İçerikler yetersiz((Hayır)	2

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerin birçoğunun görüşüne göre Eğitim Bilişim Ağı'nı kullanmanın sosyal bilgiler öğretmenleri için yararlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal bilgiler öğretmenleri Eğitim Bilişim Ağı aracılığıyla e-içerikleri derslerde daha çok kullandıklarını ifade etmiştir. Bu içerikler (fotoğraf, ses kaydı vb.). Böylece derslerde daha az somut materyal kullandıklarını ifade etmektedirler. Bu durumun öğretim etkinlikleri için fayda sağladığı söylenebilir. E-içeriklere anında ulaşılabilmesi ve öğrenciye sunulması sebebiyle kalıcı öğrenmeye de fayda sağlaması öğretmen görüşlerinden elde edilen sonuçlar arasındadır. Bazı öğretmenler ise Eğitim Bilişim Ağı'nı kullandıklarında daha az yorulduklarını ifade etmişlerdir. Bu da fiziki açıdan öğretmen yorgunluğu azaltmış olabilir. Bir grup öğretmenin ise Eğitim Bilişim Ağı'ndaki içeriklerin yetersiz oluşu sebebiyle Eğitim Bilişim Ağı'nı kullanmadıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 3'de "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğretmen açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?" şeklindeki sorunun yanıtına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

"Öğrenciyi derse güdüleme de kazanımları farklı içerikli çalışmalarla zenginleştirerek vermede faydalı oluyor. İzledikleri ile öğrendiklerini karşılaştırıyor. Haritalarda yer isimlerini öğrenmede akılda kalıcı olduğundan harita ile çalışmaya teşvik ediyor."(G1, G2)

"Sosyal bilgiler dersi açısından yeterli görmüyorum, çünkü ders içerikleri yetersiz ve kazanım testleri çok az sayıda. Ayrıca konuları uygun slaytlar yok." (G11)

Araştırmanın dördüncü alt problemi olan "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğrenci açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?" sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri cevaplar gruplandırılıp alt temalar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 4: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğrenci açısından yararları

Görüş	f
G.1 Öğrencilere fırsat eşitliği sağlanması (Evet)	10
G.2 Anlaşılmayan konuların tekrar edilmesi (Evet)	9
G.3 Kaynaklara Erişimi Kolaylaştırması (Evet)	7
G.4 Çoklu zekâyahitap etmesi (Evet)	7
G.5 Öğrencinin bireysel çalışmasını desteklemesi (Evet)	6
G.6 Öğrenci motivasyonunu artırması (Evet)	2
G.7 İçerikler yetersiz (Hayır)	1

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin birçoğu Eğitim Bilişim Ağı'nın öğrencilere fırsat eşitliği konusunda destek olduğunu ifade etmiştir. İnternet aracılığıyla Türkiye'nin her yerinden her an ulaşılabilir olması sebebi ile sosyal bilgiler öğretmenleri bu şekilde düşünüyor olabilir. Bazı sosyal bilgiler öğretmenleri ise öğrencilerin tekrar yapması açısından Eğitim Bilişim Ağı'nın önemli bir araç olduğunu düşünmekte. Müfredatla senkronize konulara istenilen zaman ulaşılabilmesi öğrencilerin tekrar yapmasını sağladığı gibi öğrencinin bireysel çalışmasını da desteklemektedir. Sunduğu kaynaklar açısından görece zengin olması bir kısım sosyal bilgiler öğretmenin dikkatini çekmiştir. Bir öğretmen ise Eğitim Bilişim Ağı'ndaki içeriklerin yetersiz oluşu düşüncesi sebebiyle öğrencilere fayda sağlamadığını ifade etmiştir.

Tablo 4'de "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğrenci açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?" şeklindeki sorunun yanıtlarına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

"Evet, öğrencilerle aktif olarak kullandım. Bilgiyi paylaşma sürecinde sınıfta görsel bir materyalden yararlanmak öğrencileri olumlu yönde motive ediyor. Test çözerken bütün sınıfın soru çözme odaklı olması ve sonuca ulaşması yöntem açısından da faydalı. Ücretli ders uygulamalarını edinemeyen veya özel ders alamayan öğrenciler için önemli bir fırsat." (G1, G6)

"Evet. Öğrencilerin kaynaklara erişmesi ve anlamadıkları konuları evde tekrarı açısından önemli buluyorum." (G2, G3)

Araştırmanın beşinci alt problemi olan "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımı sırasında karşılaşılan problemler nelerdir?" sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri cevaplar, gruplandırılıp alt temalar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 5: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımı sırasında karşılaştıkları problemler

Görüş	f
-------	---

G.1 Ağ problemleri	10
G.2 İçerik yetersizliği	5
G.3 Sistem hataları	4
G.4 Güncel olmaması	3
G.5 Sisteme girişin yeterince güvenli olmaması	2
G.6 İçerik tasnifindeki problemler	1

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük çoğunluğu Eğitim Bilişim Ağı'ndan sınıfta yararlanırken karşılaştıkları en büyük problemin ağ problemi olduğunu ifade etmiştir. Bazı sosyal bilgiler öğretmenleri içeriklerin yetersiz olduğunu, bazıları ise sitenin yeterince güncel olmadığını belirtmiştir.

Tablo5'de "*Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımı sırasında karşılaşılan problemler nelerdir?*" şeklindeki sorunun yanıtlarına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

"Sistemli ve düzenli olması için daha ayrıntılı arama veya gruplandırma olabilir." (G6)

"Akıllı tahta üzerinden sisteme giriş yapılırken öğrencilerin klavye üzerinden şifreleri takip etmeleri risk. İnternetin bazen yavaşlaması, ağ problemleri."(G1, G5)

"Zaman zaman bağlantı kesilebiliyor, bir de her konuda ders videosu bulunamıyor. Bunun için daha çok görsel ve video yüklenmeli diye düşünüyorum." (G1, G2)

Araştırmanın altıncı alt problemi olan "*Bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak sizce Eğitim Bilişim Ağı'nın en kullanışlı özelliği nedir?*" sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri cevaplar gruplandırılıp alt temalar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 6: Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nın en kullanışlı özelliğine ilişkin görüşleri

Görüş	f
G.1 Görselliği	11
G.2 Etkinlikleri	7
G.3 Bilgiye ulaşmayı pratikleştirmesi	6
G.4 İstenilen zaman ulaşılabilmesi	5
G.5 Alıştırmaları	5
G.6 İşlevselliği	3

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri Eğitim Bilişim Ağı'nın en kullanışlı özelliğinin görsel materyal sağlaması sebebiyle görselliği olarak belirtmiştir. Eba içerisinde öğrencilerin sınıf ortamında da kullanabilecekleri yarışma, test, oyun gibi çevrimiçi etkinlikler sosyal bilgiler öğretmenlerinin önem gösterdikler diğer özelliklerdir. İnternet aracılığı ile anında ulaşılabilmesi sosyal bilgiler öğretmenlerinin kullanışlı gördüğü bir başka özelliktir.

Tablo 6'da "*Bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak sizce Eğitim Bilişim Ağı'nın en kullanışlı özelliği nedir?*" şeklindeki sorunun yanıtlarına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

"Tarihi olayların canlandırılmış olarak öğrencilere sunulması hikâyelerle filmlerle anlatılması" (G1)

"Sınıf ortamında öğrenciye sunulabilecek bilgi ve görsellerin olması. Öğrenci konuyu öğretmenin anlatımından sonra EBA'dan tekrar dinleyip etkinliklerden yararlanınca öğrenme daha kalıcı ve verimli oluyor." (G1, G2)

"En kullanışlı özellik haritalar. İstediğimiz her ayrıntı elimizin altında oluyor. Gelen farklı bir soruya cevap vereceksek haritaya ihtiyaç varsa hemen açıp izah edebiliyoruz." (G1, G4)

Araştırmanın yedinci alt problemi olan "Eğitim Bilişim Ağı'nın daha verimli olması için önerileriniz nelerdir?" sorusuna sosyal bilgiler öğretmenlerinin verdikleri cevaplar gruplandırılıp alt temalar oluşturularak tablo halinde sunulmuştur.

Tablo 7: Eğitim Bilişim Ağı'nın daha verimli olması için önerilere ilişkin görüşler

Görüş	f
G.1 İçerikler ve etkinlikler artırılmalı	14
G.2 Tüm öğrencilerin evde EBA'yulaşımına imkan sağlanmalı	8
G.3 Sürekli güncellenmeli	6
G.4 İçerikler profesyonelce hazırlanmalı	5
G.5 Erişim problemleri giderilmeli	4
G.6 Bireyselleştirilmiş içeriklere yer verilmeli	2

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenleri Eğitim Bilişim Ağı'nın daha verimli olabilmesi için öncelikle ders içeriklerinin ve etkinliklerinin artırılması gerektiğini ifade etmiştir. Bazı öğretmenler için ders içerikleri yeterli görünürken büyük çoğunluk için bu içeriklerin yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Sosyal bilgiler öğretmenleri öğrencilerin evlerinde de Eğitim Bilişim Ağı'ndan faydalanmaları gerektiğini düşünmektedir. Bunun için Eğitim Bilişim Ağı'na özel ücretsiz internet öğrencilere tahsis edilebilir. Eğitim Bilişim Ağı'ndaki bazı ders içeriklerinin amatörce hazırlandığı bazı sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinden elde edilen verilerden anlaşılmaktadır. Öğretmenler bu içeriklerin daha profesyonelce hazırlanması yönünde görüşler belirtmiştir.

Tablo 7'de "Eğitim Bilişim Ağı'nın daha verimli olması için önerileriniz nelerdir?" şeklindeki sorunun yanıtlarına ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri şu şekilde örneklendirilebilir:

"Her öğrenciye internet sağlanmalı. Ayrıca öğrenci sıralarını entegre bir sistem ile öğrencinin daha etkili katılımı sağlanabilir. Dönüt sistemi oluşturulabilir." (G2)

"Video içeriklerinin ses montajları daha profesyonelce hazırlanmalı. Sesler boğuk ve ruhsuz gelmekte. Duyarak öğrenen öğrenciler için ilgi çekici hale gelebilir." (G4)

"Her konu ile ilgili daha çok video yüklenmeli. Kaynaştırma öğrencilerine hitap edecek içerikler yüklenmeli." (G1, G6)

Sonuç ve Tartışma

Araştırma konusunun birinci alt problemi "Eğitim Bilişim Ağı denince ne anlıyorsunuz?" şeklindedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin birçoğu EBA ifadesini "müfredatı aktaran sosyal ağ" olarak algılamaktadır. Öğretmenlerin EBA'yı bu şekilde algılamalarındaki ana neden ders kitabı içerikleri ve ders planlarındaki yıllık kazanımların EBA ders modülü ve sınıflardaki akıllı tahtalar aracılığıyla öğrencilere aktarılmasının sağlanmasıdır. Öğretmenlerin EBA'yı bir sosyal ağ olarak da gördüğü bulgulardan anlaşılmaktadır.

Bir kısım sosyal bilgiler öğretmeni de Eğitim Bilişim Ağı'nı "içeriklerin görselleştirilmesi" şeklinde ifade etmektedir. Eğitim Bilişim Ağı aracılığı ile istenilen her yerde ulaşılabilen binlerce görsel derslerde konuların desteklenmesi amacıyla kullanılmaktadır. Geçer, Topal ve Solmaz'ın (2016) yaptıkları araştırmada da öğretmenlerin EBA'yı genel olarak görsellerinden faydalanmak amacıyla kullandıkları tespitine ulaşılmıştır. Özellikle haritalar konusunda sosyal bilgiler öğretmenlerine önemli katkılar sağladığı elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır.

Araştırma konusunun ikinci alt problemi "Öğrenme-Öğretme sürecinde Eğitim Bilişim Ağından Yararlanıyor musunuz? Neden, Nasıl?" şeklindedir.

Araştırmaya kaynaklık eden sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük çoğunluğu öğrenme ve öğretme sürecinde EBA'dan yararlandığını ifade etmektedir. Çakmak ve Taşkiran'ın(2017) yaptıkları çalışmanın sonuçları incelendiğinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'ya olumlu yaklaştıkları anlaşılmaktadır. Benzer şekilde Öner'in(2017) yaptığı araştırmada da sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'yı derslerde etkin bir şekilde kullandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya dâhil olan bir kısım sosyal bilgiler öğretmeni ise Eğitim Bilişim Ağı'nın "fırsat eşitliği" sağladığını belirtmiştir. Milli Eğitim Temel Kanunu ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nda da bu durum önemle belirtilmiştir. Özellikle internet üzerinden yayın yapan özel şirketlerin sağladığı ders içeriklerine ulaşamayan veya özel ders alma imkânı olmayan öğrencilerin, sadece internet aracılığı ile EBA'ya ulaşarak hizmet alması, fırsat eşitliği görüşünün oluşmasında etkili olmaktadır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin küçük bir kısmı ise Eğitim Bilişim Ağı'nı ihtiyaç duyduklarında bazen kullandıklarını belirtmektedir. Yine küçük bir kısım öğretmen ise EBA'yı hiç kullanmadıklarını belirtmektedir. Hiç kullanmayan öğretmenler ise bu durumu donanım ve içerik yetersizliği gerekçesi ile açıklamaktadır. YEGİTEK'in (2015) yılında yaptığı çalışmada öğretmenleri etkileşimli tahta kullanmaktan alıkoyan nedenler arasında %21,3'lük bir oranla EBA'da derse veya konuya özgü yeterince içerik bulunmaması nedeni ön plana çıkmıştır.

Araştırma konusunun üçüncü alt problemi "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğretmen açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?" şeklindedir. Araştırmaya kaynaklık eden sosyal bilgiler öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu EBA'nın öğretmen açısından yararlı olduğunu ifade ederken, küçük bir kısım öğretmenin "içerikler yetersiz" görüşü ile yararlı olmadığını ifade etmesi araştırmanın bulguları arasındadır.

EBA'yı kullanmanın sosyal bilgiler öğretmenleri için yararlı olduğunu ifade eden öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde birçok öğretmenin "materyal desteği" sağlaması konusunda ortak görüş belirttiği görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenleri EBA'nın diğer öğretmenler ile akademik anlamda bağ sağlaması, araştırmaların, bilgi, belge ve dokümanların öğretmenler arasında paylaşılabilmesinin önemine değinmektedir. Bilginin paylaştıkça çoğaldığı felsefesi çerçevesinde düşünülürse bu önemli bir husustur. Aynı zamanda EBA'nın öğretmene rehberlik etmesi, istenilen bilginin anlık olarak sunulması öğretmene zamandan tasarruf etmesi konusunda da katkı sağlamaktadır. Araştırma konusunun dördüncü alt problemi "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımının öğrenci açısından yararlı olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?" şeklindedir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin tamamına yakını Eğitim Bilişim Ağı'nı öğrenciler tarafından kullanılmasının yararlı olduğunu ifade etmektedir. Benzer sonuçlar Taşkiran ve Çakmak'ın(2017) yaptıkları çalışmada da görülmektedir. Bu çalışmadaki sonuçlara göre EBA'nın öğrencilere önemli derecede katkı sağlayacak bilgilere ulaşabilmeleri konusunda fayda sağladığı, bunun yanı sıra okula devam edemedikleri zamanlarda evde de ilgili dersin tekrarını yapabilecek imkânlar sağlamasından dolayı son derece faydalı bir platform olduğu vurgulamaktadır.

Araştırma çerçevesinde ulaşılan bir diğer sonuç ise işitsel ve görsel destekleri ile çoklu zekâyâ da hitap eden Eğitim Bilişim Ağı'nın öğrencilerin derse karşı ilgilerini artırmasıdır.

Ulaşılan bu sonuç Kana ve Aydın'ın (2017) benzer çalışmasında elde ettikleri sonuçlarla örtüşmektedir. Bu çalışmada konu anlatımlı videoların özellikle öğrencilerin zihinlerinde canlandırma yapmalarının zor olduğu durumlarda kalıcı şekilde öğrenmelerine olanak sağladığı ifade edilmektedir.

Araştırma konusunun beşinci alt problemi "Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımı sırasında karşılaşılan problemler nelerdir?" şeklindedir. EBA kullanımı sırasında en çok karşılaşılan problemin ağ problemleri olduğu belirlenmiştir. Gerek okullara internet ağ alt yapısını sağlayan telekomünikasyon kurumundan kaynaklanan sebepler, gerekse okulların donanımlarından kaynaklanan sebepler bu durumların oluşmasına neden olmaktadır. Kana ve Aydın da (2017) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin EBA'yı kullanırken yaşadıkları en büyük problemlerin ağ problemleri olduğu sonucuna erişmiştir. Yine akıllı tahtalarda karşılaşılan sistemsel hatalar da öğretmenlerin derslerde Eğitim Bilişim Ağı'nı kullanmasına zaman zaman engel olmaktadır. Öğretmenlerin karşılaştıkları diğer önemli sorun/ihtiyaç ise her konuda e- içeriğin olmamasıdır. EBA'nın yeni sayılabilecek bir geçmişinin olduğu düşünülürse tüm konularda yeteri kadar içeriğin sağlanamaması anlaşılabilir. Milli Eğitim Bakanlığı'nın 2023 Eğitim Vizyonu incelendiğinde gerek okullardaki teknolojik alt yapıların gerekse derslerde kullanılacak e- içeriklerin artırılacağı hedefi görülebilir (2023 Eğitim Vizyonu, 2018).

Araştırma konusunun altıncı alt problemi "Bir sosyal bilgiler öğretmeni olarak sizce EBA'nın en kullanışlı özelliği nedir? Neden?" şeklindedir. Katılımcılar EBA'nın en kullanışlı özelliğinin sağladığı içeriklerin akıllı tahtalar aracılığı ile öğrencilere yansıtılması sebebiyle "görsellik" olduğunu belirtmiştir. Görsellerin öğrenmede önemli bir yerinin olduğu öğretmen ifadelerinden anlaşılmaktadır. Özellikle görsel zekâsı gelişmiş öğrencilerin Eğitim Bilişim Ağı'nın sağladığı bu imkândan yararlandıklarını ve öğrenmelerini kolaylaştırdığı öğretmenler tarafından belirtilmektedir. Bu açıdan düşünülürse çoklu zekaya tamamen hitap etmediği de söylenebilir.

EBA'nın uygulamalar kısmında birçok ders için yer alan etkinliklerin öğrencilerin derse katılımını olumlu yönde etkilediği, öğrenmelerin pekiştirilmesine katkı sağladığı, sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından kullanışlı bulunan bir başka özelliktir. Her konu ile ilgili istenilen her yerde ve her zaman alıştırmaya ve kazanım testlerine ulaşılabilmesi işlevsellik ve pratiklik özelliği açısından öğretmenlerin dikkatini çekmektedir.

Araştırma konusunun yedinci alt problemi "Eğitim Bilişim Ağı'nın daha verimli olması için önerileriniz nelerdir?" şeklindedir. Bu alt problem cümlesi için verilen cevaplar incelendiğinde elde edilen bulgulara dayanılarak ulaşılan sonuçlar sırasıyla belirtilmiştir.

Araştırmaya dâhil olan sosyal bilgiler öğretmenlerinin önemli bir kısmı Eğitim Bilişim Ağındaki içeriklerin ve etkinliklerin yetersiz olduğunu bu nedenle artırılması gerektiğini belirtmektedir. İçerik konusundaki bir başka öneri de öğrenme zorluğu çeken öğrenciler için bireyselleştirilmiş öğrenme içeriklerine de yer verilmesi gerekliliğidir. Ayrıca özellikle videolar ve animasyonların daha profesyonelce hazırlanması, seslendirmelerin daha etkili yapılması gerektiği de öneriler arasında bulunmaktadır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin diğer önerileri arasında karşılaşılan en önemli problemler arasında gösterilen erişim problemlerinin giderilmesi ve Eğitim Bilişim Ağı'nın sürekli güncellenmesi bulunmaktadır.

Öneriler

Bu çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda şu önerilerde bulunulabilir:

- ✓ EBA'nın bir teknoloji ürünü olduğu ve teknolojinin her geçen gün değiştiği düşünülürse Milli Eğitim Bakanlığı'nda görev yapan öğretmenlere bu konuda belirli

aralıklar ile hizmet içi eğitim verilebilir. Böylece EBA hakkında önyarguları olan öğretmenlerin bu yaklaşımları değiştirebileceği gibi kullanım oranları da artabilir.

- ✓ Öğretmenlere kendi e-çerikleri nasıl üretecekleri konusunda verilecek eğitimler sosyal bilgiler dersi için EBA'da yayınlanan içeriklerin artmasına katkı sağlayabilir.
- ✓ EBA kullanım istatistikleri çerçevesinde öğretmenler ödüllendirilebilir.
- ✓ Eğitimde fırsat eşitliği ilkesi çerçevesinde evlerinde internet bağlantısı olmayan öğrencilerin EBA'ya bağlanabilmesi için sadece bu siteye özel sınırlı olmayan ücretsiz internet tahsis edilebilir.
- ✓ İçerikler hazırlanırken bireysel farklılıkları bulunan öğrenciler için daha fazla imkân sağlanması EBA'ya duyulan ilgiyi artırabilir.
- ✓ EBA konusunda yeterince bilgi sahibi olmayan velilerin bu konuda bilgilendirilmesi öğrencilerin ağıdan yararlanmasına olumlu katkı sağlayabilir.
- ✓ EBA üzerinden yapılabilecek yıllık plan esaslı canlı dersler, ihtiyaç duyulan ortamlarda öğrencilere fayda sağlayabilir.
- ✓ Öğrenciler akıllı tahta ile etkileşime girecek cevaplama butonları ile derse daha aktif katılabilirler. Cevaplar sonrası elde edilecek istatistikler akademik başarının geliştirilmesi için kullanılabilir.

Kaynakça

- Banar, K. & Fırat, M. (2015). Bütüncül bir bakıştan açık ve uzaktan eğitim: Türkiye özelinde, *Yeğitek Uzaktan Eğitim Özel Sayısı*, 18-23.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Dünü, Bugünü Ve Yarını, *Açıköğretim Uygulamaları Ve Araştırmaları Dergisi*, Cilt 3, Sayı 2, 85-124.
- Büyüköztürk, Ş.&Kılıç-Çakmak.(2011). Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Pegem Akademi, Ankara.
- Çakmak, Z.&Taşkiran, C. (2017). Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Perspektifinden Eğitim Bilişim Ağı (Eba) Platformu, *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yıl:5, Sayı:9, Ekim, 284-295.
- Çubukçu, Z.&Tosuntaş, Ş.& B. (2016). Teknoloji Destekli Eğitim Ortamlarında İletişim: Bir Sınıf Etkileşim Analizi Çalışması, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, Aralık, Cilt:5, 192-199.

Durmuşçelebi, M. & Temircan, S. (2017). Eğitim Bilişim Ağındaki Eğitim Materyallerinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi, *Opus-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7 (13), 632-652.

Erenyasın, E. & Güler, Ç. (2017). EBA Platformundaki Ders Materyallerinin Eğitsel Yazılım Değerlendirme Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)* Cilt 18, Sayı 1, Nisan, 657-678.

EuropeanSchoolNet.

(2017). http://www.eun.org/documents/411753/839549/alleuropcountry+report_finland_2017.pdf

Geçer-Kolburan, A. & Topal-Deveci, A. & Solmaz, İ. (2016). Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağını Kullanmaya Yönelik Yeterliklerinin İncelenmesi: Kocaeli İli Örneği, *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (1), 69-92.

Infocomm Media Development Authority. (2018). <https://www.imda.gov.sg/infocomm-and-media-news/buzz-central/2008/9/singapore-unveils-third-masterplan-for-ict-in-education>

Kana, F. & Aydın, V. (2017). Ortaokul Öğretmenleri Ve Öğrencilerinin Eğitim Bilişim Ağı Hakkında Görüşleri, *Journal Of Social And Humanities Sciences Research (Jshsr)*, Vol:4, Issue:13, 1494-1504.

Kapıdere, M., & Çetinkaya, H., N. (2017). Eğitim Bilişim Ağı (Eba) Mobil Uygulamasının Değerlendirilmesi, *International Journal Of Active Learning*, 2 (2), 1-14.

Koçoğlu, E. (2019). Virtualization In Social Studies Education. (Ed. Erol Koçoğlu). Ankara. Pegem Akademi Yayınları.

Koçoğlu, E. & Egüz, Ş. (2019). "Türkiye'de, Sosyal Bilgiler Eğitimine İlişkin Alan Eğitimcilerinin Sorunsal Tespitleri", *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(1/1): 27-38

MEB. (2011). https://www.meb.gov.tr/earged/earged/21.%20yy_og_pro.pdf

MEB. (2020). <http://www.meb.gov.tr/bakan-selcuk-koronaviruse-karsi-egitim-alaninda-alinan-tedbirleri-acikladi/haber/20497/tr>

MEB 1. (2020). <https://www.meb.gov.tr/ebada-canli-sinifla-egitim-basliyor/haber/20602/tr>

MEXT. (2011). http://www.mext.go.jp/component/a_menu/education/micro_detail/__icsfiles/afieldfile/2017/06/26/1305484_14_1.pdf

OECD. (2013). <http://www.oecd.org/edu/cei/innovation%20strategy%20working%20paper%20090.pdf>

Öner, G. (2017). Sosyal Bilgiler Ve Tarih Dersleri İçin Alternatif Bir Kaynak: Eba.Gov.Tr *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, Yıl:5, Sayı:9, 227-257.

- Özdemir, M. (2010). Nitel Veri Analizi: Sosyal Bilimlerde Yöntembilim Sorunsalı Üzerine Bir Çalışma, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Haziran, Cilt: 11, Sayı: 1, 323-343.
- Özen, Y.&Gül, A. (2010). Sosyal Ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren-Örneklem Sorunu, *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 0 (15), 394-422.
- Saklan, H.& Ünal C.(2018). Teknoloji Dostu Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) Hakkındaki Görüşleri, *NEF-EFMED Cilt 12*, Sayı 1, Haziran 2018.
- Sakowski, P. A. M.,&Tóvolli, M. H. (2016). Complex approaches foreducation in Brazil, http://repositorio.ipea.gov.br/bitstream/11058/6362/1/DiscussionPaper_210.pdf
- WHO.(2020).<https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19---11-march-2020>
- YEĞİTEK.(2015)https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/06104516_FatihProjesi-Algi-Calismasi-2015_AtillaCemalettin_hoca.pdf adresinden
- 2023 Eğitim Vizyonu. (2018). http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_egitim_vizyonu.pdf